رۆمانی (گۆشەگیری) خوێندنەوەیەک لە بن تریفەی مانگەشەو و شەپۆلە نەرمەکانی زنە -3- سەردار جاف

{ بەشی سێیەم }

گۆشەگیری

خوێنەر کاتێک ئەم رۆمانە دەخوێنێتەوە هەست بە ماندووبوونێکی زۆری نووسەر دەکات، وەلێ ئاخۆ نووسەریش توانیویەتی تێیدا تا ئەندازەیەکی باش سەرکەوتوو بێت، یاخود هیچی بۆ خوێنەر نەگەیاندووە جگە لە دەردە دڵێکی خودی نەبێت خراوەتە روو، خوێنەرێک لە خوێندنەوەی نزیکەی (٥٠٠) لاپەڕەیەک هەست بە شەکەت و ماندووبوونێک بکات ئاخۆ نووسەر چەندی ماندوو بوون بە دیار نووسینەوەی چێشت بێت، ئەمە نامانەوێ لە ماهییەتی ماندوو بوونی کەم بکەینەوە، وەلێ هەر وەک گوتمان ئەمە دەق دەبینین و لەوەوە قسەی خۆمان دەکەین.
سەرەتا و بەر لە هەموو لایەنە جوایەزەکان دێین و هەڵوەستە لە سەر ناو و ناوەڕۆکی رۆمانەکە دەخەینە روو ئاخۆ هاوتەریبن، هەرچەندە نووسەر ئازادە لە دەستنیشان کردنی ناونیشان وەلێ وا دەست نیشان کراوە کە پەیوەستن پێکەوە بۆیە قسەی خۆمان دەکەین، ئەمە دوای خوێندنەوەی رۆمانەکە بۆمان ساغ بۆوە کە گۆشەگیری بۆ ئەم حاڵەتانەی نێو رۆمانەکە بە هیچ شێوەیەک یەکناگرنەوە، لەم روانگەوە ئەمە قسەی خۆمانی لە سەر دەکەین، ئەمە پێمان وایە خودی نووسەریش لە گەڵمان هاوڕایە کە ئەوەی لێرەدا هەیە ونبوونە نەک گۆشەگیربوون.

گۆشەگیر بەو کەسە دەگوترێت کە ژیانی تەنهایی هەڵدەبژێرێت ئاخود هەمیشە لە هەموو تاکێکی مرۆق خۆ بە دوور دەگرێت، خەڵوەتنشینی سۆفیگەرێتی خۆی لە خۆیدا گۆشەگیربوونە ((شوبنهاوەر وای دەبینێتەوە کە گۆشەگیری فەیلەسوف هەڵوەستەکی فەلسەفیانەیە رەنگدانەوەی پاکی و راستگۆیەتی، نەمازە ئەو گۆشەگیرییە دەرئەنجامێکی حەتمی هەلوێستە رەتکراوەکانی بێت بەرامبەر کۆمەڵگایەکی گەندەڵ و ساختەکار و هەموو ئەوانە دەگرێتەوە کە

بیرکردنەوەیەکی هەڵە ناراستییەکان دەسڕێتەوە)) ٤. لە رووی فەلسەفیشەوە دەبینین کە گەشەگیر بوون بە راژە کردن و بەرژەوەندی چاکەکارییە، هەروەک لە ئاینیشدا هەمان بە چوونە، ((بە پێی ئەو چەمکەی لای شەبنهاوەر بە گەشەگیری هەیە، جیاوازی لە نێوان دوو جۆر لەو فەیلەسوفانە دەکا، پەلینەک بە خۆی بیردەکاتەوە و نوێنەرایەتی زۆرینە دەکات، پەلینەکەی دی بە خەڵکی بیر دەکاتەوە و نوێنەرایەتی کەمینە دەکات، ئەوەی بیر لە خود دەکاتەوە لە کۆمەڵ دانابڕێت وەلە لە پرسەکانی گەشەگیر دەبێت، ئەوە کار لە سەر راستییەکی ساختە دەکات و یان ساختەیی راستی دەگوازێتەوە، هەرچی ئەوانەیشە کە بیر لە خەڵکانی دی دەکەنەوە، ئەوا لە کۆمەڵ گەشەگیر دەبێت، بەڵام لە پرسەکەی دانابڕێت. چونکە تەنها کار لە سەر راستییەکان دەکات، ئەوا بەم پێیە لە بەرژەوەندی راستی و کۆمەڵ لە هەمانکاتدا کار دەکات)) ٥-. پێمان وابێ باشتر بە خوێنەر روون دەبێتەوە کاتێک خوێنەر رۆمانەکە دەخوێنێتەوە دەزانێ دوور و نزیک لە هەموو روویەکەوە ناونیشانەکە یەکانگیر نابێتەوە لە تەک ناوەڕۆکی رۆمانەکە..

ونبوو ئەو کەسەیە کە سەرلەشێواوی سەراپا ژیانی دەتەنێت، ئەو دەمانە خود ون دەبێ، هەمیشە ونبوونیش تاک بەرەو ئاراستەی هەڵدێر دەبات نەک راستکردنەوە، دەکەوێتە نێو ئەو بەقانەوە کە نازانرێت لە چ کاتێکدا دەتەقێتەوە و هەپروون بە هەپروون دەبێت. ((بوون دابەشی ، بوونی دەرەکی و بوونی زهنی دەبێت، یەکەمیان بریتییە لە پێکهاتەیەک لە بەر چاو کە ئەم بوونە ماتریالییە، بەڵام دووەم بریتییە لە پێکهاتەیەک لە زیهندا، ئەوەیش بوونی ئاوەزی” عقلي ” یان لۆژیکییە)) ٦ ، ئەم دیدگایە ئەوە دەسەلمێنێ کە رۆمانەکە هەردوو حاڵەتەکەیە، یەکەمیان کەسەکان ونبوویەک نین لە بەر چاو ونبوو بن وەلی وەک دیدە ماتریالییەکە بوونیان هەیە لە لە رووی زهنییەوە ونبووی تەواون، لە ناخەوە ون بوون ئەمەیش ئاراستەیەکە زۆربەی نووسەران بە ونبوونی تاک لە ئەدەبدا پەنای بۆ دەبەن، بابزانین نووسەر بە رۆمانەکەی چۆن لە گەڵ ونبووندایە. ((کە گەڕایەوە بە هوتێلەکە زانی تەنهاییەک لە نێویدا بە ئەبەد درێژ دەبێتەوە و کۆتایی نایەت، بۆنی چەرچەفەکانی کرد، بۆنی خۆی کرد، بۆنی دونیایەک شێواو و بێمانای کرد، بۆنی بەن دەنی ئەو ئاژەڵەی کردکە بەم ژوورەدا تێپەڕییوو، بۆنی خوێنی کرد لە هەموو شوێنێک، بۆنی ساردی لاشە دوورەکانی کرد لەئاسمانی ئەم بەیانییەدا، بۆنی ونبوونی کرد لە هەموو شوێنێک، ل ٣٩١)) نووسەر تەنها جارێک باس لە ونبوون ناکات چەندین جار لەو دەرگایە دەدات، ((هەموو ئەو

ونبوونەی لە نەوان سوزی و ڤەسنا و سەرژی روسی و ئورسولا باومان، هەوەدان بوو لە راکردن لەو گۆشەگیرییە سەختەی دەیهاڵەی، دەیبردەوە ناو تاریکی و هەستیدەکرد ژیان هیجیتری تێدا نەماوە بۆ بەردەوام بوون. وەک ئەوەی خومار بێت بە ئیکسیرێکی پڕ جادوو، ئاوا بە نەو کەس و رووداوەکاندا تێدەپەڕی، گوێی دەگرت و هەندێک شەو دەچوو سەمای دەکرد، بە تەنێ سەمای دەکرد،… لە نەو تاریکی پاسەکەدا کە بەرەو قاهیرە جادەکەی قووتدەدا، بیری لەوە دەکردەوەکە زەمەنە سەماکار بوو، ئەو پووتە پەستاییەی بیرکەوتەوە، ملپێچە مەر و قەمسەڵە کورتەکەی و جەنزە شینەکەی، بیری کەوتەوە ماوەیەک بوو خومار بوو بە سەما، سەما تەنها لە گەڵ خۆیدا، لە گەڵ تەنهاییدا، لە گەڵ گۆشەگیریی و ونبوونیدا کە نەوی نابوو " ونبوونەکی جوان" کە ڕاستییەکەی هیچتر نەبوو جگە لە ونبوون نەبێت لە نەو گۆشەگیریدا. ل ٤٣٢)). نووسەر لەم پەنا بردنە بەر ونبوونە دەکەوێتە هەڵەوە کاتێک ونبوون لە ناو گۆشەگیری دەبینێت، مرۆڤ بەر لە بوون ، کائینێکی نەبووە، ئەو کاتە گۆشەگیری ناخوڵقێت کە دەکرێ بەڵێین خەڵوەتیش بەشێکە لە گۆشەگیری، بەڵام کاتێک مرۆڤ بوونی بوو وەک ماتریالی یانی بوونی جەستە، بەو چەمکە فراوانەی ونبوونەوە گەر ورد ببینەوە، تێدەگەین ئەو دەمە مرۆڤ دەتوانێ گۆشەگیر بێت، کە مرۆڤ ون دەبێت دەکارێ بخزێتە نەو گۆشەگیرییەوە تا خۆی بدۆزێتەوە، ((لە تەک هەر جیابوونەوەییەک، زنجیرەیەکی ونبووی سەپەندراو دەردەکەوێت، زیندەوەرێک دەست بە هەنگاوەکانی دەکات رووەو جۆرێکی تازە، کە بە جۆرە گوازراوەکان ناسراوە)) ٧. نامانەوە زیاتر لە سەر ئەم پرسە هەڵوەستە بکەین ئەوەی بە لامانەوە گرینگە ناوەرۆک و لایەنەکانی دیکەی رۆمانەکەیە، رۆمان چەند جۆرێکی هەیە لەوانە رۆمانی ؛ مێژوویی ، پۆلیسی ، رۆمانسی ، تراژیدی ، کۆمەڵایەتی ، ترس و تۆقاندن ، پۆرنۆگرافی" سیکسی " ….تاد.

ئەم رۆمانە دوورونزیک پەیوەندی بە رۆمانسییەت و ئیشقەوە نییە، کە نووسەر بە خۆی هاوتای ئیشقی کردێتەوە، بە تەواوی دەکارێ بەژین گۆشەگیری دەقاودەق دەخزێتە خانەی ئەدەبی پۆرنۆگرافییەوە، واتا بە ئاشکرا بەڕووپێشکردن باس لە سێکس دەکات؛ ((هەندەجار بە مەبەستی ئامۆژگاریی سێکسی و تەندروستی خراونەتەڕوو، هەندەجاری دیش بە مەبەستی ئاشنابوون بە ئەندامە سێکسییەکان و شارەزابوون لە چۆنێتی پرۆسەکردنی سێکس ئەنجام دراون)) ٨. لەم ساڵانەی دواییدا رۆمان بە شێوەیەکی گشتی و بە تایبەتی لە هەردوو بەشی رۆژهەڵات و باشووری کوردستان رەواجێکی زۆری پەیدا کردووە و کتێبێکی پڕفرۆشە، بە تایبەتی رۆمانە ئیرۆتیکییەکان، چونکە لەوە لای خوێنەر چێژ

دەخوڵقێنێت، ئیشق باڵا دەکات، وەلێ ئەم رۆمانە ئەو چێژە ناداتە خوێنەر، رەنگە ئەمە هۆکارێک ببووبێت بۆ پەنا بردنە بەر ئەم جۆرە رۆمانە، یانیش پێی وابووبێت کە دەتوانێ لەم رۆژگارەدا رچەشکێن بێت، ئەوەیشیان وانییە، چونکە پێشتر شێخ رەزای تاڵەبانی لە رێگای شیعرەکانییەوە ئەو دەرگایەی واڵا کردووە، هەروەها لە ئەدەبی کوردی و بواری چیرۆکیشدا ((ئەحمەد سەید عەلی بەرزنجی لە کۆمەڵە چیرۆکــی " دەســتە و یەخەدا " بــا یەخی بەم لایەنەی ئەدەب داوە و سەرجەمی چیرۆکەکانی تەرخانکردووە بۆ ئارەزووی سەکسی، کە دەتوانم بڵێم تا ڕادەیەک لە پۆرنۆگرافی نزیک دەبێتەوە)) ٩. ئەوەیش لە هەمــان رەوتەوە ڕێــی گرتــووە، لە زۆری تــر هەن لە چیــرۆک و شیعرەکانیان باسیان لە پرۆسە سیکسییەکە کردووە وەلێ ناخزێتە خانەی پۆرنۆگرافییەوە، دەکارێ لە خانەی ئیرۆتیکی تۆمار بکرێن؛ ((لە بەشێک لە رۆمانەکانی محەمەد موکریدا چەندین دیمەنی سەکسی ئــاشکرا خــراونەتە روو، بەڵــام ئەمە نــاچێتە نــاو ئەدەبــی پۆرنۆگرافییەوە، چونکە ئامانجی سەرەکی لەم چەشنە رۆمانانەدا سەکس نییە)) ١٠. رۆمانی " هیچ " ی خوسرەو جافیش لە چەندین شوێن باس لە پرۆسەی سەکسی دەکات، بەندێیش لە چیرۆکی " میرات " بە ئاشکرا باسمان لە پرۆسە سەکسییەکە کردووە، کە لە ژمارە (٩) ی پەیامی مامۆســتا لە سوید ســاڵی ١٩٩٩ بڵــاوکراوەتەوە، ئەوانەیــش بە هیــچ کلۆجێک ناچنە ناو ئەدەبی پۆرنۆگرافی، چونکە مەبەستە سەرەکییەکە سەکس نییە، بۆیە هارووژاندن لای خوێنەر دەخوڵقێنێ و ئەم رۆمانە کەمتر.

گەشەگیری فەزا و فۆرمێکی قورسی لای خوێنەر خوڵقاندووە، ((رۆمان فۆرمێکی دیالکتیکی داستانە، بە خۆی فۆرمی گەشەگیرییە لە تەنهایی، فۆرمــی هیــوایەکە لە بە ئایــندە، فۆرمێکــی ئامادەیە لە ئامــادە نەبــوون)) ١١. کەچــی ئەم حــاڵەتە لای ئیســماعیل حەمە ئەمیــن لەم رۆمــانەدا بەدی نــاکەین جگە لەوەی فەزاکەی لەشەوانــدووین هەمیشە هزرمان وا ماندوو دەکات کە خوێنەر پچەپچەی رووداوەکان دەیشێوێنێ، وەلێ پەریەوازە بوونێک دەخوڵقێنێ مەگەر هەر خۆی سەری لێدەربکات، هەنــدێ شتــی بە رۆمــانەکە ســەربار کــردووە کە پەیوەســتی نەدەکــرد، رۆمانەکە بە خۆی گەرانەوەیە لە نەو گێڕانەوە گەرانەوە دەبینین، بۆیە ئەوە بە فۆرمێکــی نــامۆ لە نــاو رۆمــان دادەنرێــت، لە رووی دیــالکتیکییەوە، ئەو ئیســتاتیکایە بە دی نــاکەین جــوانی بە سەرگوزەشتەکان بدات، ((رۆمان لای لۆکاش، بە خۆی فۆرمێکی سەرەکی ئەدەبە بە جیهانە " کە مرۆق نە لە وڵاتی خۆی بوونە، نە نامۆییشی تەواوی نامۆبوونە" بە ئەوەی ئەدەبی داستانیمان هەبە " رۆمان کە

فەرمەکی داستانییە" هەر دەبێ بوونەکی یەکەی بنەڕەتی هەبێت، بێگومان بە ئەوەی رۆمانە هەبێت، بەرهەستی کۆتایی لە نێوان مرۆق و جیهان و تاک و کۆمەڵ دەبێت)) ١٢. گەشەگیری سیمایەکی داستانی بە خەوە نەبینیوە، چەندین گێڕانەوە لە ناو گێڕانەوەیە، ئەمەیش وا لە خوێنەر دەکات نەک مەیلی خوێندنەوەی نەبێت وەلێ بە کارەکانی دواتریشی کاریگەری دەبێت و خوێنەر روو لە کەمی و لاوازی دەکات، بە کورتی نووسەر نەیتوانیوە هەر زوو سەرنجی خوێنەر بە باسەکەی پەلکێش بکات، رەنگە هەندێ هەرزەی تینووی سێکسی بە خۆ دەستەمۆ کرد بێت ئەمەیش ناکاتە خوێنەری دەکار. ((بە بینینی من، بنەڕەتیترین خەسڵەتی نووسەری مۆدێرن ئەمەیە؛ هۆشیاری دەرهەق بە کێشە تازە و گرنگەکان، هێز و توانای پێویستی تەکنیکی بۆ وەڵامدانەوە بەم هوشیارییە، دواتریش دەبینین بە ئەوەی نووسەرێکی باشت لێدەربچێت، پێویستت بە توخمی دیکەیش هەیە کە من پێی دەڵێم " سازان و هارمۆنی "))١٣. جوڵەیەکی هونەری ئەتۆ نابینرێ لە رۆمانەکەدا تاوەکو رووخسارێکی ئێستاتیکایی تێدا ببینین، هەر جەندە لە رۆمانی پۆرنۆگرافی کەمتر هەست بەو جوڵەیە دەکرێ، وەلێ ئەوەیش بەجوان بەخشین نابێ، و نووسەری بە توانای دەوێ جوانی بەخش و جوڵەی هونەری و زمانی ئەوتۆ بەر جەستە بکات، چێژداری بخوڵقێنێت، تەڕ و پاراو بێت، لە بەراییشدا ئاماژەمان پێدا شیعرئامێزی نەبێ، دیسانەوە ئەمەیش لەنگی لە فۆرمی رۆمانەکە دروستکردووە، فۆرم هەمو جەستەی دەقە، بە نمونە کاتێ شاجوان هەڵدەبژێردرێت تەنها ستایلەکەی دیقەت نادرێت، هەموو لایەنەکانی هەڵدەسەنگێندرێت پاشان کە تەواو و پڕاوپڕی وەسف و تەوزیف بوو بە شایستەیی شاژنی پێدەبەخشرێت. لێرەیشدا بنەما سەرەکییەکانی جوڵەی هونەری لە رۆمانەکەدا نابینین و یەکێ لەو خەسڵەتانەی لە دەستی داوە ئێستاتێکای دەقە. خاتوو پی. دی . جێمز*لە دیمانەیەکیدا لە بارەی رۆمانەوە لە گەڵ شوشا گاپە دەڵێ ؛((کە رۆمانی یەکەم پێشوازییەکی باشی لێکرا، درێژەم بە نووسیندا، بەو ئەنجامە گەیشتم کە دەتوانم لە چوارچێوەی سنوور و رێساکانی ئەو ژانرە بمێنمەوە، لە هەمانکاتیشدا دەتوانین نووسەرێکی جددی بین و واقیعەت لە بارەی ژن و پیاوەکان و پەیوەندییەکانیان و ئەو کۆمەڵگایەی کە تیایدا دەژین دەرببڕین))١٤، ئەوەی ئەمە مەبەستمانە لەم رووەوە لە سەری بدوێین دوو لایەنە، یەکەمیان ؛ ئەوەیە نووسەر لە دوای گەشەگیر پەنا بۆ ئەم جۆرە رەوتە نەبات چونکە تێیدا سەرکەوتوو نابێت، مرۆق پێویستە پەنا بۆ کارێک ببات، بە خێرایی سەرنجی خوێنەران رابکێشێت، بە داخەوە ئەوەی دەیبینین ئەوەی نە پێکاوە، خاڵی دووەمیشیان؛ واقیعی پەیوەندی ژن و پیاوە، لە رووی دەروونییەوە

هەر کەسێ تێڕامانی وردی هەبێت و بە سەلیقەییەوە بڕوانێتە لایەنی ژنناسی ئیسماعیل حەمە ئەمین سەردەرکردوویەکی باشە و درک بە نهێنی و شتە شاراوەکانی ژن دەکات، خەسڵەتی ژن ، پەیوەندی لە گەڵ پیاو و لە ناو خودی خۆیانیش، ئەمە کەم کەس درکی پێدەکات، بریا ئەم زیرەکی لەهاتووەی بە گەمەیەکی هونەری و بە پێی بنەما سەرەکییەکانی ڕۆمان زیاتر سوودی لەوەردەگرت. لە ڕووی دەروونییەوە شارەزاییەکی باشی هەیە، ئەمەیش نموونەیەکە، کە بەچوونی هەمەچەشنەی لەم بارەوە لە ڕۆمانەکەیدا هەیە: ((ئەو دەچوو لە لەجی دەوڵەمەندەکاندا بە جلە ئەوروپییەکانیەوە دادەنیشت، کە وەک ماگەتی .... وابوو وەک چۆن خۆی وا ناوی لە خۆی نابوو، ئیدی کیژێکی قژ زەرد، شەنگەژنێک یان ژنێکی مێردداری بە زمانە لوسە ڕوسییەکەی ڕاو دەکرد، ئەو ڕای وەها بوو، کە ژنان ئەوەندەی لە گەڵ وشەدا دەژین، ئەوەندە بە دونیای ڕیال ئاشنا نین. بە وشەیەک دونیایەک خەیاڵ لە سەریاندا دەهارووژێت، بەمەیش دەچنەوە سەر سروشتە شیعرییەکەی خۆیان کە خەوبینەرن، بەڵام، کە خەونیان پێشکەش بکات دەچنە باوەشییەوە، دەبێت ئەوەیش بڵێین ؛ کە خەون ببەخشێت هەر دەبێ خۆیشی خەوبینەر بێت.... ئا لەوەدا پێدەچێت ئەو نهێنی جاکەمە کازانۆڤا یەتی خۆی دەزیبێتەوە، بەوەی پیاوێکی خەو بینەر بوو... ئاوا، لە ماوەی ئەو هەفتە پڕ خەیاڵ و خەونەدا لە گەڵ چەندان جۆری ژندا دەخەوت، بە نموونە ؛ ئەگەر ژنەکان بە ڕۆژ کاریان بکردایە، ئەوا شەوەکەی دەهاتنە لای و چەند کاتژمێرێک دەمانەوە، گەر ژنی مێرددار بوونایە و بە دووی ئەشقی کاتیدا بگەڕانایە، ئەوا لە کاتی کاری مێردەکەیاندا، لە بەیانییەوە تائێوارە دەهاتن و ئەشقیان دەکرد خەونیان دەبینی...... ل ١٥٩)) .

لە زۆر شوێنی ڕۆمانەکەدا ڕووداوەکان واقیعیەت و ڕاستی ڕووداوەکان دەسەلمێنن، لەو ڕوانگەوە هەندێ ڕووداو کە ڕووی داون لە ڕووی پزیشکییەوە دەلالەتی ئەوە نییە شارەزایی لە بواری پزیشکیدا هەبێت، هەرچەندە بە چیرۆکنووس دەبێ ئاشنایەتی تەواوی لە هەموو کارێک هەبێت، لە هەر شتێک سەرپێیانە سەردەرکردوو بێت، وەلێ کە بە قوەی لە بوارەکەدا ئاشنایەتی هەبێت نموونەیش وەک ئەرە ؛ ((دەرەنەفیزێکی زلی پێ بوو و دەیویست بیوەشێنێت، ئەو خۆیشی نەیزانی چۆن چەقۆکەی کرد بە پشتی حەسەنە کەڵەدا و حەسەن هاواری کرد و ئەژنۆی شل بوو و لە هۆش خۆی چوو...ل ٣٠٤)) چەند دێڕێک دوای ئەوە دەڵێ ؛ ((ئاوا حەسەنە کەڵە بە ئەبەد قاچەکانی لە دەستدا و تووشی ئیفلیجی بوو، چونکە چەقۆکە ڕێک دەماری پشتی بڕی بوو ل ٣٠٥)).

ئەوەی پەیوەستیشە هەڵوەستەی لە سەر بکرێ لایەنی پۆرنۆگرافی

رۆمانەکەیە، کە لێوانلێو لە سێکس و پەرتەوازەیی فیکر و بیرە، نە سازانێکی تێدایە نە هارمۆنیەت وەلێ پڕە لە رستەی ئاسایی و پێڕەو نەکردنی بنەماکانی رۆمان، کەسی ئاسایی لە خوێنەرانی پلە دوو و سێ وا تێدەگەن بە هۆی ئەو هەموو وشەی (ئەشق)ە رەق و تەقانەوە لێکدانەوەی وایان لە لا دەخوڵقێ کە ئەمە لێوڕێژە لە ئیشق، لێرە نەک ژن بگرە پیاویش ئەو بەها باڵایانەیان لە دەست داوە، هەر چەندە پێمان وایە نە پیاوسالاری بێت نە ژنسالاری، وەلێ یەکسانی و بەرانبەری، لێرەدا بۆ لەکەدارکردن ئەم حاڵەتەی پیادە کردووە، کە نە دەبوایە وا بێت، بە هەر حاڵ کارێکی باشی کردووە کاتێکیش دەبینین وؤلف فرجینیا دەڵێ؛ ((ئیشی ئەدەبیش لە هەچ قۆناغێکدا ئەمەیە؛ لە گەرمەی شکۆ و شەوکەتدا، ژنان و پیاوان لە ژینگەی دەوروبەری خۆیاندا رەنگڕێژ بکاتەوە)) ١٥. ئەمەیش ئەو لایەنەیە کە باسی دەکەین و نووسەر پەیگیری کردووە، وەلێ ئیشق ناکرێ بڵێین لە رۆمانەکەدا بەدی ناکرێ کە دێتە سەر لایەنی قوڵایی ئیشق خۆی لێ لادەدات و باسی ئیشق ناکات، ئەمەیش ئەو بەهەشتی ئیشقەیە باسی دەکات ؛ ((ئەوە زەمەنێک بوو کە هەموو شەو بۆ منداڵەکانی دەگریا، ئەو لە هەرە ساتە سەختەکانی جەنگ و لە دەست چوونی هاوڕێ و دۆست و خزم و باوکیشیدا ئاوها نەگریا بوو… بەڵام دەبوایە دوای دڵی بکەوێت، هەر جەندە دەیزانی دوای دڵکەوتن بۆتە هۆی ئەوەی لە باوکایەتی بێبەش بێت، لە کوڕە بچوکەکەی لە کوڕە گەورەکەی کە بەرەو هەژدە ساڵ دەچوو، هەموو شەو بێ فرمێسک لە دڵەوە دەگریا و پێش خەوتنی بەردەوام پێیان دەڵێت؛ کوڕەکانم شەوتان شاد، بچوکەکەم شەو شاد ئاوا دڵی دەگریا و خەوی لێدەکەوت .... تاد ل ٣١٨)) ئەم قسانە پڕ لە ئیشق خۆشەویستییەک کە ناتوانرێت پێناسەیەکی بۆ دیاری بک□ی□ت قەڵەم لە ئاستیدا نووکی دەشکێ، بە داخەوە بە دوورونزیک ناوی ئیشقی لێ نانێت، کەچی بۆ حاڵەتە پۆرنۆگرافییەکان سەر رێژ وشەی ئیشقی بەکار هێناوە، هەر لاپەڕەیەک دوای ئەم نووسینە دێتەوە سەر هەمان باس و دەڵێ؛ ((کاژێرێک پێش هەشتی شەو، لە سەرخۆ لە پارکی ئوتومبێلەکانی ئەوبەر ماڵە کۆنەکەی پارکی دەکرد، بە جۆرێک لە قاتی چوارەمدا ب□رروونی پەنجەرە گەورەکانی دەبینی؛ دەیبینی کوڕە بچوکەکەی ل□و□دیو پەنجەرە گەورەکانەوە دێت و دەچێت، چاوی لە پەنجەرەکان لا نەدەبرد تاکو گڵۆپی ژووری مناڵەکانی دەکوژانەوە دەیزانی ئەوان دەخەون و ئەویش لە بەر خۆیەوە و لەو دیو ستێرنی ئوتومبێلەکەیەوە دەیگوت؛ شەوتان شاد کوڕەکانم ، شەوتان شاد … ژنە کۆنەکەی دەبینی دێت و لە سەر قەنەفەکە دادەنیشێت و سەیری تەلەفزیۆن دەکات. ل ٣١٩)) ئائەمانە حاڵەتی لێوڕێژین لە عیشق خۆ عیشق تەنها لە نێوان ژن و مێرد یان کوڕ و کچدا نییە، ئەوە نییە

بە عیشقیشەوە لە ژنە کۆنەکەی دەڕوانێ، کەواتە بە باسی عیشق ناکات، دەشێ عیشق لای نووسەر لەم ڕۆمانەدا تەنها لە سێکس کردن و ئەندامەکانی لەشی هەردوو ڕەگەز و کەرەستەکان بێت. نموونەیەکیش لەو ناعیشقیانە دەبینینەوە کە بە عیشقی لە قەڵەم دەدا؛ ((نەیانزانی چۆن ڕێگەی ماڵی ئالێکسی ئالێکساندرۆفیچیان دۆزییەوە، ئەو شەوە لەوێ مایەوە، پێکەوە خواردنیانەوە. ژنەکەی ئالێکسی تەلەفۆنی بۆ ژنە تەنهاکەی دراوسێیان کرد و ئەو شەوە هەموویان سەرخۆش بوون، هەموویان لە نێو سیحری تاریکایی شەودا سەمایان کرد، لە نێو بێشاییدا سەمایان کرد، وەک چوار شێت سەمایان کرد، وەک چوار فریشتەی خوایەکی لە بیرکراو، وەک چوار نامۆ، وەک چوار گێلی ناو دونیایەکی شێواو، وەک چوار ئاشقی ئازادی…تاد ل ٢٧٢)) . هەموو دەزانین مانای ئیشق چییە و ئاشق کێیە، بە چەند قۆناغیش خۆشەویستی دەگاتە ئیشق، نەک بەو جۆرەی نووسەر پێنای بە دەبات بە پۆرنۆگرافی، هەر بۆ خۆی خودی نووسەریش ئەم لایەنە شیدەکاتەوە وەلە باسی ئیشق ناکات، دوای جەدەلێ لە نێوان ئەو و ریتا، ریتا پرسیارگەلێکی لە دەپرسێ و وەڵامی ناداتەوە ریتا دەڵێ؛ ((دەزانم تۆ حەزت لەمە، وا نییە، ئاخر جیاوازی هەیە لە نێوان حەز و خۆشەویستی، حەز بەشێکە، جەستەیە، چێژە، خۆشەویستی حەزێکی باڵایە، میتافیزیکە، ئەوە دەڵێم چی من شێت بووم، ریتا ئەوەی گوت و لە ڕێگە لە نێو باوەشیدا خەوی لێکەوت. ل ٣٤٣)). لێرە مەبەست ڕۆمانەکەیە کە نووسەر سێکس بە ئیشق دەزانێ، بیرکردنەوەی پیاو و ژن جیاوازە ژن سێکس دەکات لە پێناو پارە و دەسکەوت، پیاویش لە پێناو هەڵڕشتنی غەریزەکانیان، کەچی بە ئیشقیش ناوی دەبات ئەوەتا بە خۆیشی هەروامان پێدەڵێ، ئیتر دەبێ ئەم ئیشقە لە کوێ بێت؛ ((دیوە ڕاستییەکەی ئەم پەیوەندییە چەندە ئیشق بوو، دە هەندێیش بەرژەوەندی و پارە بوو، چونکە بە هۆی سقەتلانەوە بژێوی خۆی زامن دەکرد و سقەتلانەیش بەو پارەیە دەیتوانی چەندان مانگی ژیانی قورسی خۆی و مێردە خرفەکەی بەڕێ بکات.ل ١٨١)). تەکنیکی نا لۆژیکی لە نێوان لەشفرۆشی و ئیشق خوڵقاندووە.

هەر کەسێک ئەم ڕۆمانە و ڕووداوەکانی بخوێنێتەوە هەست بەو ڕووداوانە دەکات کە بە سەر خودی نووسەردا هاتبێت، بۆیە ئەوەی نەیتوانیوە بیدرکێنێ لە ڕێگای ڕۆمانەوە قسەی خۆی کردووە و ناخی هەڵڕشتووە، ئەمەیش کارێکی لێزانەیە کە دەرفەتەکەی بە هەڵقۆستۆتەوە کە ڕۆمان پڕ فرۆشترین کتێبە، لە چیرۆکی " ئەنەبیس "ەوە لە لاپەڕە ٢١٩ بۆ ٤٨٣ بە تەواوی پڕە لە حاشاکردن لە خود و ریسواکردنی کوێرچەڵەی گەلانێک کە پێشتر بە خۆی بەشێک بووە لەو گەلانە، بە داخەوە نووسەر کە رۆژانێک تا ئەوپەڕی چەپ لایەنێکی

چەپگەرایی بووە، ئەوەیش دەبوایە لە نووسینەکانیدا بە جۆری رەنگی بدابایەتەوە، کە خۆ بە باڵا زانینی خود بە سەر ئەوی دی، کەبکردایەتەوە و بەدیدگایەکی دی بیخستبایەتە روو، ئەوە کاری ئەمە نییە تا بڵێین بە چ ئاراستەیەک باسی بکردبایە، لە شیعر ئەو کارە دەکرێ بگوترێ، چونکە رەخنەگر لە شرۆڤەی دەقی شیعریدا توانا شیعرییەکەیشی دەخاتە روو، وەلێ لێرەدا پانتاییەکە بەرفراوانە و فەزایەکی ئەوتۆی خوڵقاندووە مەگەر هەر خۆی لە جەوهەری رۆمانەکە حاڵی ببێت، ((پەیوەندی بەهێزی نێوان کەلتووری رۆشنبیری و کەلەپووری میللی پەیوەندییەکی رۆحی و جەوهەرییە، هەر یەکێکیان رۆح و ناسنامەی نەتەوە پێکدێنن، کەلەپووری میللی بەشێکی گرینگی کەلەچەری رۆشنبیرییە، ئەم کەلەپوورەیش لە پەلینە جیاوازەکانی هونەری رۆشنبیری میللی رەنگیداوەتەوە، نەمازە لە هونەری ئەدەبی میللیدا، لە شیعر و پەخشان و گۆرانی، لە چیرۆکە ئەفسانەییەکانیشدا، هەروەها لە چیرۆک و داستانە میللییەکاندا شەبەبەتەوە، زۆرجار کەلەپووری میللی چەندین ناوی پێدەوترێت، وەک رۆشنبیری میللی ، یان کەلەپووری میللی یاخود فۆلکلۆر، ئەوەیش نوێنەرایەتی سیستماتیکێکی تەواوی هەما و فۆرمەکان و دەربڕینی هونەری و ئەستاتیکایی نیشآن دەدات، ئەمەیش بیروباوەڕ و بۆچوون و بەها و پێوەر و تەکنیکە بەماوەییەکان و دابونەریت و نەخشەی رەفتارەکانیش دەگرێتەوە)) ١٦. جگە لەم سەچاوەیە زۆر سەرچاوەي دیکەیش ئاماژە بەوە دەدەن کە داب و نەریت نەتەوە و گەلانن، ئەو خۆ بەزلزانینە دەبێ لە نێو گەلاندا بمرێنرێت، لە نێو گەلان و نەتەوەکانی دونیادا دابونەریتی ئەوتۆ هەن، خەڵکی لای ئەمە بیبیستن و ببینن تووشی شۆک دەبن، با بزانین لەم رۆمانەدا بە چ ئاراستەیەک دەمانبات، نووسەر دەڵێ؛ ((هەر لەو کاتەدا کە چووە بەردەم بەشی پێشوازی هوتێلەکە، بە عەرەبی قسەی کرد، خانمە گەنجە میسرییە چاو گەورەکە بە فەرامۆشکارییەوە مامەڵەی لەگەڵدا کرد، بە جۆرێک وەک ئەوەی لێرە فرێیان دابێت، نەک هاتبێت بۆ هوتێلێکی پێنج ئەستێرە، ئاخر جلەکانی ئەو وەک جلی گەشتیارە رۆژهەڵاتییەکان نەبوو کە دێن بۆ هوتێلی پێنج ئەستێرە، ئەوانەی قات لە بەر دەکەن و دەموچاویان لە فڕۆکەکاندا گرژ و مۆن دەکەن بۆ ئەوەی سروشتی ئەوە بدەن کە ئەمان دەچن بۆ دەرەوەی وڵات، ئەو بە کاوبۆیەکەوە کە لە لاقنگیەوە تەزێک دڕا بوو، بە پێڵاوی قورسی پەستاڵی و بە جانتایەکی کۆڵەپشتی کۆنەوە لە بەردەم خانمی هوتێلەدا باوێشی کرد بە شۆفێرێکی تاکسییەکی شەی ژەنگاوی، کە بەلاری لە بەردەم هەتێلەکەدا وەستابوو، پێدەچوو خانمەکە وای بیرکردبێتەوە کە ئەم فیگورە لەو شاعیر و رۆژنامەنووسە لات و چەپەخەرانە بێت کە جارجارە

بە کۆنفراسەکان بانگهێشت دەکرێن و دەیان بەم هۆتێلانە دەکرێتەوە…ل ٢٢٧)). هەرچەندە ئەمە لە سەر چۆنیەتی واقعییەتی هاتوچۆی فڕۆکەخانەکان قسەی خۆمان هەیە، لە هەڵیدەگرین بۆ جارێکی دیکە، هەر لە بەرایی ئەنەبیسەوە بەم جۆرە بە ناوی ڕۆمانەوە کەوتە پلارگرتن لە نووسەر و ڕۆشنبیری ڕۆژهەڵاتی کە بە خۆیشی و پاڵەوانی ڕۆمانەکەیش ڕۆژێ لە ڕۆژان بە هیچ کلۆجێ لە هاوەڵە و هاوپیشەکانی جیا نەبوو، لەبرە ناوەستین بزانین لەم سەرزەنشت کردن و خۆ بە زلزانینە دەگەینە کام کەنار. نازانم لە کوێوە و چی بەنم لە سەری قسە بکەین، بەراستی قێز لە خۆ بەزلزانین دەکەمەوە کە خودی ئاوروپاییەکان بەم جۆرە نادوێن، بە هەر حاڵ لە ناو کوردا خەون و زیندە خەون هەیە، لە نووسینی ڕۆمانیشدا، ڕۆمانی پڕ لە خەیاڵ و ئەندێشە و ئەفسانە و تەواوی واقیع هەیە ئەم ڕۆمانە واقیعەکە و باشترە یەک دوو نموونەی دیکە بێنین. ((کاتێک سەیری خەڵکی دەکرد چۆن لە چێشتخانەکاندا خواردن دەجوون، چۆن دەمیان پێ دەکەن لە پارووێک کە هێشتا پارووێکی تر لە لایەکی دیکەی گووپیانە و خێرا پارووێکی تر دەخەنە لایەکەی تریان، شلە بە دەمیاندا دێتە خوارێ، پارچە ئێسقان لە دەمیان دەکەوێتە خوارێ، دەنکە برنج، پارچە نان، پێستی مریشک، پارچە گۆشتی بەگەن، بامیە یان دەنکە فاسولیا، پاشان سوور دەبنەوە، چاوەکانیان دەردەپەقێتە دەرەوە،ل ٢٣١))، بەراوردی نێوان دەنکە برنج، دەنکە فاسولیا لە گەڵ هاتنەخوارەوەی شلە بە دەم و پلیان، پارچە ئێسک، پێستی مریشک، بدەین ناتەباییەک بەدی دەکەین، دەبوایە ئەمانیش وەک ئەوانی دی بە زەرییەوە تەرحبکردبا، جگە لە زێدەڕۆیی کردن لەو حاڵەتە کە دەلالەتی نەفرەت کردنە لە رابردووی خود، نووسەر باس لە بەلاڕێ بردنی پاڵەوانەکە ناکات لە ئاکاری بنەچەیی خود، تەنها چاوی دیوێک دەبینێ، کە گوتمان هەموو کەلەپوورێکی میللی کەلتوورێکی ڕۆشنبیری بە ماوەیی گەلانە، نووسەر گەر لە ئاوروپا نەژیابا، دڵنیام یەکێک لەوانەی لە ناو ئەو چێشتخانە ڕۆژهەڵاتییانە خۆی دەبوو و بە تەشویقیشەوە چێژی لێوەردەگرت، نووسەر هەمیشە دەبێ هەردوو دیو ببینێ تەنانەت ئەگەر باسی لە گەندەڵی و خراپەکارییەکانی دیکتاتۆرێک دەکات، دەبێ پەنجە لە سەر کارە ئەرێنییەکانیشی دابنێت، نەخاسمە بۆ کەسێک کە دیدێکی چەپگەرایی هەبوو بێت، یان دەیەوی ڕووگای چەپخوازان وابێت وەک نووسەر دەیخاتە ڕوو. ((گێژاو یان راکردن بوو لە شتێک! لەوەتی هەیە نازانێت چییە و لە چی رادەکات؛ لە تەنهاییەوە بۆ قەرەباڵغی، لە تەنهاییەوە بۆ ناو مێگەڵەی ڕۆژهەڵاتی، لە تەنهاییەکی ئاوروپیانە بۆ نێو قەرەباڵغییەکی ڕۆژهەڵاتییانە…ل ٢٣٤)). خوێندنەوەی ئەم جۆرە وێنا و تەوزیف و باشکردنەوەی ڕووداوەکان

خوێنەر بۆ دوو ئاراستە رادەکێشێت، یەکەم دەرچوون لە ڕەوتی رۆمان، دووه□م بەرەو وتاردان و دوورکەوتنەوە لە ئەدەب. ((کە هاتە دەرەوە لە توالێتەکە، کچەکە رۆیشت بوو، خێرا خۆی دا بە سەر قەرو□□ک□ و بیری لە ” ئورسولا ” یان بڵێین ” ئوشی ” کردەوە ل ٢٤٣))، لێرەدا بیرکردنەوە لە کەسێک ((نەیدەزانی بۆچی هاتووە بۆ ئێرە و سبەی شەو چۆن دوای ئەم هەموو ساڵە لە گەڵ ریتا ئاوراخ فۆن دونکلمان یەکتـــر دەبیننەوە. ل ٢٤٧)) هەڵبەتە هەردوو نووووســـینەکە لە یەک بەشدایە، نووسەر کە باسی نابووتی ئەو سرشت و داب و نەریتانەی رۆژهەڵاتی دەکات، دەبێ ئەوەیشی لە بیر بێت، یەکەم ئەو بە کوردی دەنووسێت کەواتە بۆ رۆژهەڵاتی دەنووسێ، دەبوایە لە سەر ئەم فرە ژنییەی رۆژئاواییش بە ناوی هاوڕێیەتییەوە قسەی خۆی بکردبایە، نەمازە کە ئەم کەلتوورە لای رۆژهەڵاتی قێزەونترە لە لەوتاندنی جلەکانیان بە شڵە و گۆشت و چێشتەوە.

درێژەی هەیە ......

[بەشی یەکەم...]

[بەشی دووه□م...]